

การจัดการสมาคมเรือประมงชายฝั่งคลองนาทับกับความมั่นคงทางอาหาร เพื่อความยั่งยืนของชุมชน ตำบลนาทับ อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา

เกศกนก บุญเพชร¹ อุทัย ปริญญาสุทธิพันธ์²
และเกษตรชัย และหิม³

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดการสมาคมเรือประมงชายฝั่งคลองนาทับกับความมั่นคงทางอาหารของชุมชนที่นำไปสู่ความยั่งยืน และเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาสมาคมเรือประมงชายฝั่งคลองนาทับสู่ความยั่งยืนโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ เทคนิคเดลฟายประยุกต์ การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก การสนทนากลุ่ม การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม เป็นเครื่องมือรวบรวมข้อมูลภาคสนาม ทั้งนี้ การใช้เทคนิคเดลฟายประยุกต์ ผู้วิจัยได้ให้ผู้เชี่ยวชาญตอบแบบสอบถามเดลฟายจำนวน 3 รอบ จนกระทั่งความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน รวมทั้งมีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก การสนทนากลุ่ม การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วมผู้ให้ข้อมูลหลัก 3 ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายนโยบาย ประกอบด้วย ประธานและคณะกรรมการของสมาคมเรือประมงชายฝั่งคลองนาทับ ฝ่ายบริหาร ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ของสมาคมเรือประมงชายฝั่งคลองนาทับ และฝ่ายปฏิบัติ ประกอบด้วย แกนนำสมาชิก และผู้ให้ข้อมูลรอง คือ สมาชิกของสมาคมเรือประมงชายฝั่งคลองนาทับ จากนั้นผู้วิจัยจึงนำข้อมูลมาวิเคราะห์ร่วมกับการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหาและพรรณนา

ผลการศึกษา พบว่า การจัดการสมาคมเรือประมงชายฝั่งคลองนาทับมีการดำเนินการเป็น 3 ส่วนหลัก คือ ภาวะผู้นำเป็นแกนหลักในการกำหนดเป้าหมาย และการมีส่วนร่วมของสมาชิกที่เป็นแรงผลักดันในการดำเนินงาน อีกทั้งสมรรถนะองค์การทำให้เกิดการขับเคลื่อนขององค์การได้อย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้การฟื้นฟูทรัพยากรสัตว์น้ำ ส่งผลทำให้เกิดความมั่นคงทางอาหารของชุมชน ทำให้คนในชุมชนมีแหล่งอาหารที่อุดมสมบูรณ์ และเพียงพอต่อความต้องการของคนในชุมชน อีกทั้งเป็นการรักษาวิถีชีวิตในการประกอบอาชีพการทำประมงในชุมชนต่อไป รวมถึงจะนำไปสู่ความยั่งยืนของชุมชนในด้านสิ่งแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคม

คำสำคัญ : 1. สมาคมเรือประมงชายฝั่งคลองนาทับ 2. ความมั่นคงทางอาหาร 3. ความยั่งยืน

¹ นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนามนุษย์และสังคม คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

อีเมล : gift_999_@hotmail.com โทร : 08 7295 9491

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาสารัตถศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อีเมล : utaiparinyasutinun@hotmail.com

โทร : 07 428 6735

³ รองศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาสารัตถศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อีเมล : lkasetchai@yahoo.com

โทร : 07 428 6678

**Management of Khlong Na Thap coastal fishing boats association
and food security for community sustainability
of Na Thap Sub-district, Chana district, Songkhla province**

**Keskanok Boonpech⁴, Utai Parinyasutinun⁵
and Kasetchai Laeheem⁶**

Abstract

The purposes of this study were to investigate the management of Khlong Na Thap Coastal Fishing Boats Association and community food security leading to sustainability and to explore guidelines for development of Khlong Na Thap Coastal Fishing Boats Association towards sustainability. This paper deployed a qualitative research methods, namely Delphi techniques, in-depth interviews, focus group discussions, participant observation and non-participant observation in order to collect data from the fieldwork. In using Delphi techniques, sampled experts answered three rounds of questionnaires until their consensus was reached. For the in-depth interviews, focus group discussions, participant observation and non-participant observation, there were three groups of primary key informants: the policy group consisted of the chairman and committee members of Khlong Na Thap Coastal Fishing Boats Association; the administration group consisted of officers of Khlong Na Thap Coastal Fishing Boats Association; and the practice group consisted of the core leader of association members. The secondary key informants were members of Khlong Na Thap Coastal Fishing Boats Association. Then, the data were analyzed together with data from related literature and research reports; content analysis as well as descriptive analysis were employed.

The study found that the management attributes of Khlong Na Thap Coastal Fishing Boats Association comprise three major folds: the leadership as the core for goal-setting; the member participation as the drive force for operations; and finally the organizational competencies to continuously mobilize the organization. Arevival of aquatic animals contributes to community food security which can provide people with abundant food resources that meet the needs of people in the community. Additionally, it conserves the way of life in fishing in the community that will lead to sustainability of the community environmentally, economically and socially.

Keywords: 1. Khlong Na Thap coastal fishing boats association 2. Food security 3. Sustainability

⁴ Master student of Human and Social Development, Faculty of Liberal Arts, Prince of Songkla University, Songkhla, Thailand.
Email address: garagade.cpk@hotmail.com Tel: 09 0020 8420

⁵ Assistant Professor Ph.D., Department of Educational Foundation, Faculty of Liberal Arts, Prince of Songkla University, Songkhla, Thailand. Email address: utaiparinyasutinun@hotmail.com Tel: 08 4030 7890

⁶ Associate Professor Ph.D., Department of Educational Foundation, Faculty of Liberal Arts, Prince of Songkla University, Songkhla, Thailand. Email address: kasetchai.la@psu.ac.th Tel: 07 428 6702

บทนำ

อาหารเป็นสิ่งจำเป็นและมีความสำคัญต่อร่างกายของมนุษย์ในการดำรงชีวิต มนุษย์จะสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้จำเป็นต้องมีการบริโภคอาหารเข้าสู่ร่างกาย เพื่อให้ร่างกายได้รับสารอาหารที่มีส่วนช่วยต่อการเจริญเติบโตทางร่างกายของมนุษย์ และช่วยทำให้ร่างกายของมนุษย์สามารถทำงานได้ตามปกติ (Chanyachailert et al., 2012) ทั้งนี้ทรัพยากรสัตว์น้ำเป็นทรัพยากรที่ผู้คนส่วนใหญ่นิยมนำมาบริโภคเป็นอาหารอย่างมาก จนทำให้ทรัพยากรสัตว์น้ำมีความสำคัญในด้านเศรษฐกิจของประเทศไทยที่สามารถสร้างรายได้ให้กับประเทศได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้ในปีช่วงปี พ.ศ. 2553 ทรัพยากรสัตว์น้ำเป็นสินค้าที่มีมูลค่าการส่งออกสูงสุดเป็นลำดับ 12 ของประเทศ (Information Technology Office, Department of Customs, 2016) ซึ่งเป็นตัวที่สะท้อนทำให้เห็นถึงความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรสัตว์น้ำภายในประเทศได้อย่างชัดเจน อีกทั้งการส่งออกของทรัพยากรสัตว์น้ำสามารถสะท้อนให้เห็นถึงการนิยมนำมาบริโภคของทรัพยากรสัตว์น้ำ จนทำให้ประเทศไทยเป็นผู้ส่งออกอาหารทะเลรายใหญ่ของโลก โดยยอดการส่งออกอาหารทะเลคิดเป็นร้อยละ 25 ของปริมาณอาหารทะเลในตลาดโลก และคิด 10 อันดับของประเทศที่มีการส่งออกอาหารทะเลมากที่สุดของโลก (Intarapoom et al., 2016) ทั้งนี้ภาคใต้เป็นพื้นที่ที่อยู่ติดกับทะเลมากกว่าภาคอื่น ๆ ของประเทศไทย จึงทำให้คนในพื้นที่ที่อาศัยอยู่ในภาคใต้ที่อยู่ติดกับบริเวณทะเลส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพทำการประมงในการดำรงชีวิต และทรัพยากรในทะเลจึงเป็นสิ่งสำคัญในการหล่อเลี้ยงชีวิต (Chai-umporn and Rungmaungthong, 2014) ซึ่งทำให้การจับทรัพยากรสัตว์น้ำในช่วงปี พ.ศ. 2553 มีปริมาณถึง 312,355.4 เมตริกตัน และมีมูลค่าถึง 11,274.01 ล้านบาท แต่ต่อมาในช่วงปี พ.ศ. 2554 กลับมีปริมาณการจับทรัพยากรสัตว์น้ำลดลงเป็น 272,858.9 เมตริกตัน และมีมูลค่า 10,765.36 ล้านบาท (Bank of Thailand, 2016) ซึ่งจากสถิติข้างต้นจะเห็นได้ว่าความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรสัตว์น้ำในภาคใต้เริ่มลดลง และสะท้อนให้เห็นถึงความวิกฤตของทรัพยากรสัตว์น้ำ อันนำไปสู่ปัญหาความมั่นคงทางอาหาร

อนึ่ง การเกิดวิกฤตการณ์ของทรัพยากรสัตว์น้ำลดลง ทำให้คนในชุมชน ตำบลนาทับ อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา ซึ่งเป็นพื้นที่ที่อยู่ติดกับทะเลฝั่งอ่าวไทยและคลองนาทับที่มีการประกอบอาชีพทำการประมงได้รับผลกระทบโดยตรงอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ สาเหตุที่ทำให้เกิดวิกฤตทรัพยากรสัตว์น้ำลดลงของชุมชนเกิดจากการได้รับผลกระทบจากโครงการพัฒนาจากภาครัฐผ่านโครงการต่าง ๆ และกลุ่มธุรกิจโรงงานอุตสาหกรรม หรือน้ำเสียจากบ่อกักกลาดำ ที่ปล่อยสิ่งที่ไม่พึงประสงค์สู่คลองนาทับ ส่งผลทำให้ทรัพยากรสัตว์น้ำมีจำนวนลดลง (Bendem-Ahlee and Parinyasutinun, 2012) จึงทำให้คนในชุมชนเกิดการตื่นตัว และกระตือรือร้น ร่วมตัวกันร่วมมือกันแก้ไขปัญหาทรัพยากรสัตว์น้ำ รวมถึงมีการจดทะเบียนเป็นสมาคมเรือประมงชายฝั่งคลองนาทับ โดยมีวัตถุประสงค์ในการดำเนินการทำงาน เพื่อฟื้นฟูทรัพยากรสัตว์น้ำ อย่างไรก็ตามการเกิดวิกฤตดังกล่าวนี้ก็ไม่ได้มีแต่เรื่องที่เลวร้ายเสมอไป เพราะวิกฤตดังกล่าวนี้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงครั้งใหม่ของคนในชุมชน ตำบลนาทับ อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา ให้มีทิศทางการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น อีกทั้งการเกิดวิกฤตการณ์ในครั้งนี้เปรียบเสมือนเป็นบทเรียนครั้งสำคัญของคนในชุมชนที่ได้รับผลกระทบได้เกิดความตระหนักถึงความสำคัญของทรัพยากรสัตว์น้ำเพิ่มขึ้น เพื่อป้องกันและลดปัญหาไม่ให้เกิดปัญหาซ้ำอีก (Phromsri, 2010)

สมาคมเรือประมงชายฝั่งคลองนาทับ มีการดำเนินการก่อตั้งธนาคารปูม้าคลองนาทับขึ้น เพื่อแก้ไขปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรสัตว์น้ำ โดยมีการจัดกิจกรรมให้คนในชุมชนได้มีการเรียนรู้เกี่ยวกับการเพาะพักสัตว์น้ำอย่างถูกวิธี ซึ่งจะเริ่มต้นจากการเพาะพักลูกปูม้าก่อนในเริ่มแรก เนื่องจากสมาชิกของสมาคมเรือประมงชายฝั่งคลองนาทับได้มีการไปศึกษาเกี่ยวกับการเพาะพักปูม้า จนเป็นแรงบันดาลใจในการนำมาจัดกิจกรรมในพื้นที่ของตน ซึ่งมีความเหมาะสมกับพื้นที่ของชุมชนที่อยู่ติดกับทะเลและคลองนาทับในการเพาะพักลูกปูม้า จนกระทั่งทำให้คนในชุมชนเกิดการต่อยอดทางความรู้ในการเรียนรู้ที่จะเพาะพักสัตว์น้ำชนิดอื่น ๆ ต่อไป เพื่อเป็นการฟื้นฟูทรัพยากรสัตว์น้ำให้มีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้น และสามารถตอบสนองต่อความต้องการของคนในชุมชนในการนำมาใช้ประโยชน์ในการบริโภคและค้าขาย ทั้งนี้การดำเนินงานของสมาคมเรือประมงชายฝั่งคลองนาทับที่ได้ก่อตั้งธนาคารปูม้าขึ้น ถือได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้คนในชุมชนเกิดความร่วมมือ ร่วมใจในการเพาะพักสัตว์น้ำมากขึ้น อีกทั้งมีการสร้างแนวเขตอนุรักษ์ เพื่อฟื้นฟูทรัพยากรสัตว์น้ำให้มีปริมาณเพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นวิธีที่ทำให้สามารถแก้ไขปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรสัตว์น้ำได้เป็นอย่างดี อีกทั้งการเพาะพักสัตว์น้ำดังกล่าว เป็นการทำให้คนในชุมชนได้สังเกตเห็นถึงความสำคัญของทรัพยากรสัตว์น้ำเพิ่มขึ้นในการร่วมมือกันแก้ไขปัญหาและเป็นกำลังที่สำคัญในการขับเคลื่อนทำให้เกิดการฟื้นฟูทรัพยากรสัตว์น้ำเพิ่มขึ้น อันนำไปสู่ความมั่นคงทางอาหารของชุมชนที่จะได้มีแหล่งอาหารที่มีความอุดมสมบูรณ์ ส่งผลให้เกิดความยั่งยืนของชุมชน

ด้วยเหตุที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการจัดการสมาคมเรือประมงชายฝั่งคลองนาทับกับความมั่นคงทางอาหารของชุมชนที่นำไปสู่ความยั่งยืน และศึกษาแนวทางการพัฒนาสมาคมเรือประมงชายฝั่งคลองนาทับสู่ความยั่งยืน ทั้งนี้เพื่อรวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์ให้กับคนในชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาในประเด็นดังกล่าวนี้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการจัดการสมาคมเรือประมงชายฝั่งคลองนาทับกับความมั่นคงทางอาหารของชุมชนที่นำไปสู่ความยั่งยืน
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาสมาคมเรือประมงชายฝั่งคลองนาทับสู่ความยั่งยืน

ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเกี่ยวกับการจัดการผู้วิจัยใช้ทฤษฎีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเริ่มมาจาก Burn (1978) ซึ่ง (Bass and Avolio, 1994 cited in Auareesuksakun and Chuntuk, 2016) มีการนำเสนอภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่มีอิทธิพลต่อผู้ตามในการปฏิบัติการทำงาน ซึ่งมีองค์ประกอบพฤติกรรมของผู้นำ 4 ด้าน ดังนี้ 1) การสร้างแรงบันดาลใจ 2) การใช้ความเป็นปัจเจกบุคคล 3) การกระตุ้นทางปัญญา และ 4) การมีอิทธิพลที่เป็นอุดมคติ อีกทั้งผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน (Bureekul, 2008) ซึ่งมี 7 ระดับ และเรียงตามลำดับจากระดับที่ต่ำสุดไปหาระดับที่สูงที่สุด ดังนี้ 1) ระดับการให้ข้อมูล 2) ระดับการเปิดรับความคิดเห็นของประชาชน 3) ระดับการปรึกษาหารือ 4) ระดับการวางแผนร่วมกัน 5) ระดับการร่วมปฏิบัติ 6) ระดับการร่วมติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล และ 7) ระดับการควบคุมโดยประชาชน รวมถึงผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดสมรรถนะองค์การ (Buytendijk, 2006 cited in Yodsurang, 2017) อธิบายองค์การที่มีขีดสมรรถนะสูง เป็น

องค์การที่สามารถปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา และสามารถตอบสนองความต้องการได้เป็นอย่างดี ซึ่งองค์การที่มีขีดสมรรถนะสูงมีคุณลักษณะ 5 ประการ ดังนี้ 1) มีการตั้งเป้าหมายอย่างชัดเจน 2) มีการร่วมมือกัน 3) มีการกำหนดกลยุทธ์และการจัดวางแนวทาง 4) องค์การมีการยืดหยุ่นสามารถปรับตัว และ 5) การสื่อสารขององค์การ

การศึกษาเกี่ยวกับความมั่นคงทางอาหาร (Food and Agriculture Organization of the united nations, 2006) ระบุว่า องค์ประกอบของความมั่นคงทางอาหารแบ่งออกเป็น 4 มิติย่อย ดังนี้ 1) การมีอาหารเพียงพอ คือ อาหารได้มาจากการผลิตภายในประเทศหรือการนำเข้าอาหารเข้ามา รวมถึงความช่วยเหลือด้านอาหาร 2) การเข้าถึงอาหาร คือ ความสามารถของบุคคลที่จะกำหนดควบคุมกลุ่มสินค้าหนึ่ง ๆ ได้ภายใต้บริบททางกฎหมาย การเมือง เศรษฐกิจ และสังคม 3) การใช้ประโยชน์จากอาหาร คือ เพื่อตอบสนองความต้องการทางกายภาพทั้งหมด และ 4) เสถียรภาพทางอาหาร คือ บุคคลสามารถเข้าถึงอาหารได้อย่างเพียงพอตลอดเวลา และไม่เสี่ยงกับการไม่สามารถเข้าถึงอาหารอันเป็นผลมาจากวิกฤตที่เกิดขึ้นอย่างกะทันหัน

การศึกษาเกี่ยวกับความยั่งยืนเป็นแนวคิดที่ได้รับการยอมรับเริ่มเกิดขึ้นตั้งแต่ทศวรรษ 1980 เป็นต้นมา โดยมีการเขียนรายงานเรื่อง “อนาคตร่วมของเรา” (Our Common Future) หรือที่เรียกว่า “Brundtland Report” ได้มีการนิยาม การพัฒนาอย่างยั่งยืน ว่าเป็นการพัฒนาที่จะสามารถตอบสนองต่อความต้องการของคนในปัจจุบันได้ โดยไม่เป็นการกระทบที่ส่งผลกระทบต่อคนรุ่นหลัง และมีการเน้นถึงความสมดุลในด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม หรือ Profit-People-Planet ในมุมมองของ Triple bottom line ที่มีความเชื่อมโยงระหว่างกัน (Yourapratom et al., 2014)

วิธีการศึกษา

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ได้แก่ ระยะแรก ใช้เทคนิคเดลฟายประยุกต์ ซึ่งมีผู้เชี่ยวชาญจำนวน 11 คน ตอบแบบสอบถามเดลฟายจำนวน 3 รอบ จนกระทั่งความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีความสอดคล้องกัน และระยะที่ 2 ใช้การสัมภาษณ์เจาะลึก การสนทนากลุ่ม การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม เป็นเครื่องมือรวบรวมข้อมูลภาคสนาม โดยมีผู้ให้ข้อมูลทั้งหมดจำนวน 44 คน ซึ่งมีผู้ให้ข้อมูลหลักแบ่งแยกเป็น 3 ฝ่าย ดังนี้ ฝ่ายนโยบาย ประกอบด้วย ประธานและคณะกรรมการของสมาคมเรือประมงชายฝั่งคลองนาทับ จำนวน 15 คน ฝ่ายบริหาร ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ของสมาคมเรือประมงชายฝั่งคลองนาทับ จำนวน 1 คน และฝ่ายปฏิบัติ ประกอบด้วย แกนนำสมาชิก จำนวน 3 คน และข้อมูลรอง ประกอบไปด้วย สมาชิกของสมาคมเรือประมงชายฝั่งคลองนาทับ จำนวน 25 คน ร่วมกับการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากนั้นนำข้อมูลที่ได้อาวิเคราะห์เชิงเนื้อหาและเขียนรายงานผลโดยการพรรณนาวิเคราะห์

ผลการศึกษา

ผู้วิจัยขอเสนอผลการศึกษา อันได้แก่ รู้จักสมาคมเรือประมงชายฝั่งคลองนาทับ การจัดการของสมาคมเรือประมงชายฝั่งคลองนาทับ ความมั่นคงทางอาหารของชุมชน ความยั่งยืนของชุมชน และแนวทางการพัฒนาสมาคมเรือประมงชายฝั่งคลองนาทับสู่ความยั่งยืน รายละเอียดมีดังนี้

รู้จักสมาคมเรือประมงชายฝั่งคลองนาทับ

การรวมตัวกันของคนในชุมชน ตำบลนาทับ อำเภอนาทับ จังหวัดสงขลา เพื่อร่วมกันก่อตั้งเป็นสมาคม

เรือประมงชายฝั่งคลองนาทับ และได้จดทะเบียนเมื่อวันที่ 31 ตุลาคม 2554 ซึ่งตั้งอยู่ที่บ้านเลขที่ 18/5 หมู่ที่ 2 ตำบลนาทับ อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา โดยมีวัตถุประสงค์ในการช่วยกันฟื้นฟูทรัพยากรสัตว์น้ำ ซึ่งสมาชิกส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำการประมงเป็นหลัก ทั้งนี้เมื่อปีพ.ศ. 2555 สมาชิกของสมาคมเรือประมงคลองนาทับ ได้มีการไปศึกษาดูงานของธนาคารปูม้าฝักเบี้ยว จังหวัดเพชรบุรี จึงเกิดความสนใจที่จะนำวิธีการดังกล่าว มาเป็นแนวทางในการฟื้นฟูทรัพยากรสัตว์น้ำในพื้นที่ของตน จนกระทั่งทำให้ปลายปีพ.ศ. 2555 สมาคมเรือประมงชายฝั่งคลองนาทับ ได้มีการดำเนินการร่วมกันก่อตั้งธนาคารปูม้าคลองนาทับขึ้น ซึ่งได้รับเงินทุนสนับสนุนในการก่อตั้งจำนวน 58,000 บาท และเงินทุนจากสมาชิกจำนวน 4,000 บาท รวมเงินทุนที่ได้ทั้งหมดจำนวน 62,000 บาท โดยใช้สถานที่ในพื้นที่ของนายอดิเรก หมดหมาง (นายก อบต. ตำบลนาทับ)

จนกระทั่งเมื่อปีพ.ศ. 2557 ได้มีเหตุจำเป็นที่จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงสถานที่ดำเนินการทำงานของธนาคารปูม้าคลองนาทับ ทำให้ทางสมาคมเรือประมงชายฝั่งคลองนาทับได้มีการทำหนังสือขอขบประมาณต่อโครงการพัฒนาโรงไฟฟ้าจะนะชุดที่ 2 และได้ขบประมาณในการก่อสร้างและอุปกรณ์ต่าง ๆ จำนวน 120,000 บาท อีกทั้งได้รับขบประมาณสนับสนุนจากบริษัท เอ็กซ์-วัน อินเทอร์เน็ต (ประเทศไทย) จำนวน 400,000 บาท รวมเงินทุนสนับสนุนทั้งหมดเป็นจำนวน 520,000 บาท และปลายปีพ.ศ. 2557 จึงได้เปิดดำเนินการทำงานธนาคารปูม้าคลองนาทับในสถานที่แห่งใหม่ ตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ 2 ตำบลนาทับ อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา อีกทั้งในวันที่ 25-27 ตุลาคม 2557 ได้มีการจัดโครงการส่งเสริมอาชีพในการทำลอบปู เพื่อเพิ่มรายได้ โดยได้รับการสนับสนุนจากเทศบาลตำบลนาทับจำนวน 120,000 บาท และการสนับสนุนจากบริษัท เอ็กซ์-วัน อินเทอร์เน็ต (ประเทศไทย) จำนวน 10,000 บาท รวมทั้งหมดจำนวน 130,000 บาท ต่อมาได้เกิดปัญหาภายในสมาคมเรือประมงชายฝั่งคลองนาทับที่ไม่สามารถจัดการเรื่องขบประมาณในการดำเนินงานได้ จึงทำให้สมาคมเรือประมงชายฝั่งคลองนาทับได้ทำการยุติการดำเนินการทำงานประมาณ 1 ปี และได้มีการฟื้นตัวขึ้นมาใหม่ ในปี พ.ศ. 2560 ได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการของสมาคมเรือประมงชายฝั่งคลองนาทับชุดใหม่มาดำเนินการ เพื่อให้ธนาคารปูม้าคลองนาทับได้มีการดำเนินต่อไป เพื่อที่จะฟื้นฟูทรัพยากรสัตว์น้ำ ให้เกิดการกระตุ้นให้เห็นถึงความสำคัญ ของทรัพยากรสัตว์น้ำ ทั้งนี้จากการที่คนในชุมชนได้มีการเรียนรู้ในการเพาะปลูกลูกปูม้าจนเกิดความเชี่ยวชาญต่อไปในอนาคตก็อาจที่จะสามารถต่อยอดจากความรู้เดิมนำมาเพิ่มเติมจนทำการเพาะปลูกลูกปูม้าชนิดอื่น ๆ

สรุปได้ว่า สมาคมเรือประมงชายฝั่งคลองนาทับ มีการดำเนินการก่อตั้งธนาคารปูม้าคลองนาทับ เพื่อที่จะฟื้นฟูทรัพยากรสัตว์น้ำ โดยเริ่มต้นจากการเพาะปลูกลูกปูม้าก่อน เพื่อให้สมาชิกได้เรียนรู้จนเกิดความชำนาญ จนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการเพาะปลูกลูกปูม้าชนิดอื่นต่อไป ถือได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการกระตุ้นให้เล็งเห็นถึงความสำคัญของทรัพยากรสัตว์น้ำเพิ่มขึ้น เพราะทรัพยากรสัตว์น้ำเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญในการดำรงชีวิตของมนุษย์ ในการนำมาใช้ประโยชน์ในการนำมาบริโภคและประกอบอาชีพทำการค้าขาย ทั้งนี้การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรสัตว์น้ำควบคู่กับการเพาะปลูกลูกปูม้า จะทำให้เกิดความสมดุลของทรัพยากรสัตว์น้ำ ที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของมนุษย์ โดยไม่ทำให้เกิดความเสื่อมโทรมของทรัพยากรสัตว์น้ำ อันจักนำไปสู่ความยั่งยืนของทรัพยากรสัตว์น้ำ

การจัดการของสมาคมเรือประมงชายฝั่งคลองนาทับ

การดำเนินงานของสมาคมเรือประมงชายฝั่งคลองนาทับจะต้องมีการจัดการซึ่งมีความสำคัญในการขับเคลื่อนในการดำเนินงาน ซึ่งการจัดการสมาคมเรือประมงชายฝั่งคลองนาทับที่สามารถแยกเป็น 3 ส่วน อันประกอบด้วย ผู้นำ (ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง), ผู้ตาม (การมีส่วนร่วม), และองค์การ (สมรรถนะองค์การ)

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญผนวกกับแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องทั้ง 3 รอบ มีข้อคำถามทั้งหมด 63 ข้อ แต่ผู้วิจัยขอเสนอผลในด้านของการจัดการที่มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด อีกทั้งมีการวิเคราะห์เป็นค่ามัธยฐาน (Md) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (IR) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การจัดการของสมาคมเรือประมงชายฝั่งคลองนาทับ

ข้อคำถาม	ค่ามัธยฐาน (Md)	ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (IR)	ระดับความคิดเห็น
ด้านภาวะผู้นำ			
4. สมาชิกให้การยอมรับในการเป็นผู้นำ	5.00	0.5	มากที่สุด
5. มีความซื่อสัตย์ในการทำงานอย่างโปร่งใส	5.00	1	มากที่สุด
6. มีความเสียสละทำเพื่อส่วนรวม	5.00	0.5	มากที่สุด
7. มีความตั้งใจในการทำงานเพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมาย	5.00	0.5	มากที่สุด
10. มีมนุษยสัมพันธ์กับบุคคลรอบข้าง	5.00	1	มากที่สุด
11. เปิดโอกาสให้สมาชิกแสดงความคิดเห็น	5.00	0.5	มากที่สุด
การมีส่วนร่วม			
13. สมาคมเรือประมงชายฝั่งคลองนาทับเปิดโอกาสให้สมาชิกแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่	5.00	0	มากที่สุด
15. การวางแผนในการทำงานร่วมกัน	5.00	1	มากที่สุด
16. การร่วมตัดสินใจในการทำงานร่วมกัน	5.00	1	มากที่สุด
17. การร่วมมือในการปฏิบัติงานร่วมกัน	5.00	1	มากที่สุด
20. สมาคมเรือประมงชายฝั่งคลองนาทับเป็นตัวแทนของชุมชนในการทำเพื่อชุมชน	5.00	0.5	มากที่สุด
สมรรถนะองค์การ			
21. มีการตั้งเป้าหมายก่อนการทำงานอย่างชัดเจน	5.00	0	มากที่สุด
22. มีการปฏิบัติงานที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน	5.00	1	มากที่สุด
23. มีการร่วมมือกันของทุกฝ่ายในการทำงาน	5.00	1	มากที่สุด
25. มีแผนงานยุทธศาสตร์การทำงานที่ชัดเจน	5.00	1	มากที่สุด
26. มีแผนปฏิบัติตามยุทธศาสตร์อย่างเป็นรูปธรรม	5.00	1	มากที่สุด
28. มีการแบ่งหน้าที่ของสมาชิกแต่ละคนอย่างชัดเจน	5.00	1	มากที่สุด
30. ความโปร่งใสในการทำงานของสมาคมเรือประมงชายฝั่งคลองนาทับ	5.00	0.5	มากที่สุด
31. การสื่อสารของสมาคมเรือประมงชายฝั่งคลองนาทับสามารถรับรู้ได้อย่างทั่วถึง	5.00	1	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 จะเห็นได้ว่า ทั้ง 3 ด้าน ประกอบด้วย 1 ด้านผู้นำ พบว่า ข้อคำถามที่มีค่ามัธยฐานระหว่าง 4.50-5.00 ซึ่งอยู่ในระดับความคิดเห็นมากที่สุด มีจำนวน 6 ข้อ ได้แก่ 4. สมาชิกให้การยอมรับในการเป็นผู้นำ 5. มีความซื่อสัตย์ในการทำงานอย่างโปร่งใส 6. มีความเสียสละทำเพื่อส่วนร่วม 7. มีความตั้งใจในการทำงานเพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมาย 10. มีมนุษยสัมพันธ์กับบุคคลรอบข้าง และ 11. เปิดโอกาสให้สมาชิกแสดงความคิดเห็น อีกทั้ง 6 ข้อที่กล่าวมานี้มีค่าพิสัยควอไทล์ไม่เกิน 1.5 ซึ่งถือว่าความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีความสอดคล้องกัน 2 ด้านการมีส่วนร่วม พบว่า ข้อคำถามที่มีค่ามัธยฐานระหว่าง 4.50-5.00 ซึ่งอยู่ในระดับความคิดเห็นมากที่สุด มีจำนวน 5 ข้อ ได้แก่ 13. สมาคมเรือประมงชายฝั่งคลองนาทับเปิดโอกาสให้สมาชิกแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ 15. การวางแผนในการทำงานร่วมกัน 16. การร่วมตัดสินใจในการทำงานร่วมกัน 17. การร่วมมือในการปฏิบัติงานร่วมกัน และ 20. สมาคมเรือประมงชายฝั่งคลองนาทับเป็นตัวแทนของชุมชนในการทำเพื่อชุมชน อีกทั้ง 5 ข้อที่กล่าวมานี้มีค่าพิสัยควอไทล์ไม่เกิน 1.5 ซึ่งถือว่าความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีความสอดคล้องกัน 3 ด้านสมรรถนะองค์การ พบว่า ข้อคำถามที่มีค่ามัธยฐานระหว่าง 4.50-5.00 ซึ่งอยู่ในระดับความคิดเห็นมากที่สุด มีจำนวน 8 ข้อ ได้แก่ 21. มีการตั้งเป้าหมายก่อนการทำงานอย่างชัดเจน 22. มีการปฏิบัติงานที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน 23. มีการร่วมมือกันของทุกฝ่ายในการทำงาน 25. มีแผนงานยุทธศาสตร์การทำงานที่ชัดเจน 26. มีแผนปฏิบัติตามยุทธศาสตร์อย่างเป็นรูปธรรม 28. มีการแบ่งหน้าที่ของสมาชิกแต่ละคนอย่างชัดเจน 30. ความโปร่งใสในการทำงานของสมาคมเรือประมงชายฝั่งคลองนาทับ และ 31. การสื่อสารของสมาคมเรือประมงชายฝั่งคลองนาทับสามารถรับรู้ได้อย่างทั่วถึง อีกทั้ง 8 ข้อที่กล่าวมานี้มีค่าพิสัยควอไทล์ไม่เกิน 1.5 ซึ่งถือว่าความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีความสอดคล้องกัน นอกจากนี้ทั้ง 3 ด้านที่ได้กล่าวมานี้ยังประกอบด้วย ผู้นำ การมีส่วนร่วม และสมรรถนะองค์การ ยังมีประเด็นเพิ่มเติมที่ได้มาจากผู้เชี่ยวชาญ คือ ในด้านของเทคโนโลยี และด้านเครือข่ายที่จะเป็นช่วยทำให้ สมาคมเรือประมงชายฝั่งคลองนาทับมีการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลอย่างสูงสุดมากยิ่งขึ้น

ความมั่นคงทางอาหารของชุมชน

การจัดการการดำเนินงานของสมาคมเรือประมงชายฝั่งคลองนาทับ ส่งผลเกิดความมั่นคงทางอาหารของชุมชน โดยรายละเอียดดังนี้ 1) การมีอาหารที่เพียงพอ การดำเนินงานของสมาคมเรือประมงชายฝั่งคลองนาทับจะมีการพูดคุยหรือตกลงกันก่อนในการทำงาน เพื่อให้การทำงานเป็นไปในทิศทางแนวกั้น อีกทั้งมีการเปิดรับฟังความคิดเห็นต่าง ๆ ของสมาชิก เพื่อให้กระบวนการทำงานมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลยิ่งขึ้น ทั้งนี้ทางสมาคมเรือประมงชายฝั่งคลองนาทับได้มีการทำกิจกรรมการเพาะพักปล่อยลูกปลู่อุสรณ์ชาติ โดยได้รับความร่วมมือจากผู้ที่ประกอบอาชีพการทำประมงมีทั้งผู้ที่เป็นสมาชิกและไม่เป็นสมาชิกก็ให้ความร่วมมือ และอีกกิจกรรมที่ทางสมาคมเรือประมงชายฝั่งคลองนาทับจะจัดขึ้นเป็นการสร้างแนวเขตอนุรักษ์ในช่วงไม่มีมรสุมเพื่อเป็นการสร้างที่อยู่อาศัยให้กับพวกสัตว์น้ำวัยอ่อนได้มีการเจริญเติบโต ส่งผลให้ปริมาณทรัพยากรสัตว์น้ำเพิ่มขึ้น และเพียงพอต่อความต้องการของคนในชุมชน โดยไม่ต้องออกไปไกล ๆ ก็สามารถได้ทรัพยากรสัตว์น้ำตามความต้องการ อีกทั้งเป็นการรักษาวิถีการดำรงชีวิตของคนในชุมชนที่มีการประกอบอาชีพการทำประมง รวมถึงทำให้คนในชุมชนมีแหล่งอาหารที่อุดมสมบูรณ์ 2) การเข้าถึงอาหาร สมาชิกส่วนใหญ่มีอาชีพการทำประมง และสภาพพื้นที่ของชุมชนจะอยู่ใกล้กับคลองนาทับและทะเลอ่าวไทย ทำให้การเข้าถึงทรัพยากรสัตว์น้ำของคนในชุมชนสามารถเข้าถึงได้ง่ายมาก ทั้งนี้การดำเนินงานของสมาคมเรือประมงชายฝั่งคลองนาทับก็ไม่ได้มีการกีดกันหรือห้ามไม่ให้จับทรัพยากรสัตว์น้ำแต่อย่างใด แต่จะเป็นการดำเนินการประชาสัมพันธ์

ขอความร่วมมือไม่จับทรัพยากรสัตว์น้ำวัยอ่อน และไม่จับทรัพยากรสัตว์น้ำในแนวเขตอนุรักษ์ เพื่อเป็นที่ยกย่องของทรัพยากรสัตว์น้ำวัยอ่อน กิจกรรมการดำเนินงานของทางสมาคมเรือประมงชายฝั่งคลองนาทับที่จัดขึ้นเป็นการกระตุ้นให้เห็นถึงความสำคัญของทรัพยากรสัตว์น้ำมากขึ้น 3 การใช้ประโยชน์จากอาหาร กิจกรรมการดำเนินงานการฟื้นฟูทรัพยากรสัตว์น้ำของสมาคมเรือประมงชายฝั่งคลองนาทับ ส่งผลทำให้ทรัพยากรสัตว์น้ำมีแนวโน้มดีขึ้น ทำให้การออกเรือหาทรัพยากรสัตว์น้ำลดระยะทาง ลดค่าน้ำมัน และสามารถลดค่าใช้จ่ายลง ซึ่งเมื่อรายจ่ายลดลงนั้นหมายความว่ารายได้ก็เพิ่มขึ้น ทั้งนี้ทำให้เห็นได้ว่าทรัพยากรสัตว์น้ำจะไม่วันหมดหากมีการใช้ทรัพยากรสัตว์น้ำอย่างยั่งยืนและไม่เห็นแก่ได้จนเกินไป การดำเนินงานของทางสมาคมเรือประมงชายฝั่งคลองนาทับจะเป็นตัวช่วยในการกระตุ้นให้เห็นถึงความสำคัญของทรัพยากรสัตว์น้ำ และเป็นการหาแนวทางการแก้ไขปัญหาาร่วมกันของชุมชน ทั้งนี้การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรสัตว์น้ำของคนในชุมชนจะนำไปเป็นอาหารสำหรับการบริโภค และนำไปค้าขายเพื่อสร้างรายได้ อีกทั้งทำให้สมาคมเรือประมงชายฝั่งคลองนาทับมีงบประมาณที่สนับสนุนเพิ่มขึ้น เนื่องจากสมาชิกมีรายได้จากการค้าขายทรัพยากรสัตว์น้ำเพิ่มขึ้นก็จะมีงบเพิ่มมาสนับสนุนในการสนับสนุนให้กับทางสมาคมเรือประมงชายฝั่งคลองนาทับเพิ่มขึ้นด้วย และ 4 เสถียรภาพทางอาหาร การดำเนินงานของสมาคมเรือประมงชายฝั่งคลองนาทับ เป็นการกระตุ้นและรณรงค์ทำให้คนในชุมชนได้หันกลับมาใส่ใจกับทรัพยากรสัตว์น้ำมากขึ้น ส่งผลทำให้คนในชุมชนมีแหล่งอาหารที่อุดมสมบูรณ์ และมีความเสถียรภาพทางอาหารอย่างมั่นคงมากขึ้น ทั้งนี้ทำให้การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรสัตว์น้ำได้อย่างไม่มีหมด หากทุกคนให้ความร่วมมือ ร่วมใจ ในการทำประมงอย่างยั่งยืน ไม่เห็นแก่ได้จนเกินไป ปล่อยให้ทรัพยากรสัตว์น้ำวัยอ่อนได้เจริญเติบโตเต็มวัย และปล่อยให้ทรัพยากรสัตว์น้ำได้มีการวางไข่ เพื่อให้มีทรัพยากรสัตว์น้ำอย่างยั่งยืน

สรุปได้ว่า การดำเนินงานของสมาคมเรือประมงชายฝั่งคลองนาทับ ทำให้ทรัพยากรสัตว์น้ำดีขึ้น ส่งผลให้เกิดความมั่นคงทางอาหารของคนในชุมชน ทั้งนี้คนในชุมชนได้ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรสัตว์น้ำในการนำมาบริโภคและค้าขาย โดยไม่ทำให้ทรัพยากรสัตว์น้ำเกิดความเสื่อมโทรม สามารถใช้ทรัพยากรสัตว์น้ำได้ตามความต้องการ อีกทั้งเป็นการรักษาวิถีชาวเลภูมิปัญญาในการทำประมงของคนในชุมชนให้สามารถดำเนินต่อไปได้

ความยั่งยืนของชุมชน

ทรัพยากรสัตว์น้ำเป็นสิ่งที่หล่อเลี้ยงชีวิตของคนในชุมชนในการดำรงชีวิต เนื่องจากคนในชุมชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพในการทำประมง ดังนั้นการที่คนในชุมชนได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของทรัพยากรสัตว์น้ำ และเรียนรู้ที่จะศึกษาในการเพาะพักทรัพยากรสัตว์น้ำ หรือหลีกเลี่ยงการใช้อุปกรณ์ที่ผิดกฎหมาย เป็นต้น ทำให้ทรัพยากรสัตว์น้ำมีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้น อีกทั้งคนในชุมชนสามารถใช้ทรัพยากรสัตว์น้ำได้อย่างยั่งยืน อันประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคม โดยมีรายละเอียด ดังนี้

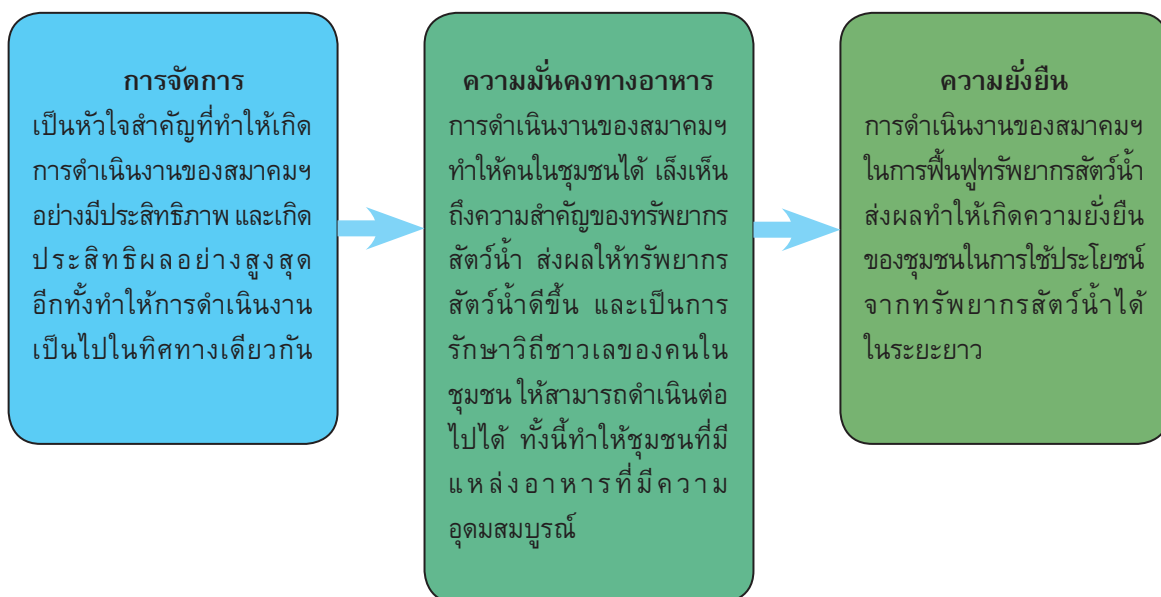
ด้านสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรสัตว์น้ำมีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้น และทรัพยากรสัตว์น้ำมีความเพียงพอต่อความต้องการของคนในชุมชน ทั้งนี้การกระตุ้นของสมาคมเรือประมงชายฝั่งคลองนาทับทำให้คนในชุมชนได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของทรัพยากรสัตว์น้ำ และมีการส่งเสริมในการเพาะพักพันธุ์สัตว์น้ำ ทำให้สถานการณ์ของทรัพยากรสัตว์น้ำดีขึ้น เป็นการสร้างความสมดุลระหว่างผู้ใช้ทรัพยากรสัตว์น้ำและทรัพยากรสัตว์น้ำ ซึ่งผู้ใช้ทรัพยากรเปรียบเสมือนกับเป็นผู้ล่า ส่วนทรัพยากรสัตว์น้ำเป็นผู้ถูกล่า ถ้าหากผู้ถูกล่าโดนผู้ล่าแสวงหาประโยชน์เพียงอย่างเดียว ไม่นานผู้ถูกล่าก็จะค่อย ๆ หายไป จนทำให้ผู้ล่าดำเนินชีวิตต่อไปไม่ได้ ฉะนั้นถ้าผู้ล่าอยากล่า

ก็ต้องเพาะพักสัตว์น้ำ หรือไม่จับสัตว์น้ำที่มีขนาดเล็ก หรือสัตว์น้ำที่มีไข่ เป็นต้น เพื่อเป็นการทดแทนทรัพยากรสัตว์น้ำที่สูญเสียไป ซึ่งจะทำให้ทรัพยากรสัตว์น้ำสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืน ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรสัตว์น้ำซ้ำหน้อยแต่ดีกว่าไม่มีทรัพยากรสัตว์น้ำให้ใช้อีกเลย

ด้านสังคม การดำเนินการทำงานของสมาคมเรือประมงชายฝั่งคลองนาทับในการฟื้นฟูทรัพยากรสัตว์น้ำ ทำให้มีทรัพยากรสัตว์น้ำที่เพิ่มขึ้น ซึ่งเกิดจากการร่วมมือ ร่วมใจของคนในชุมชน อันจักส่งผลให้คนในชุมชนมีทรัพยากรสัตว์น้ำที่มีความอุดมสมบูรณ์และไม่เกิดการแย่งชิงทรัพยากรสัตว์น้ำที่จะนำไปสู่ความขัดแย้งของคนในชุมชนได้ หรือไม่เกิดความขาดแคลนของทรัพยากรสัตว์น้ำ ซึ่งความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรสัตว์น้ำทำให้คนในชุมชนมีการแบ่งปันอาหารซึ่งกันและกัน เป็นการเชื่อมความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกัน ส่งผลให้คนในชุมชนมีความสามัคคีปรองดอง ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความสนิทสนมมากยิ่งขึ้น เป็นการกระชับความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันของคนในชุมชน

ด้านเศรษฐกิจ การดำเนินงานของสมาคมเรือประมงชายฝั่งคลองนาทับ ส่งผลให้คนในชุมชนที่ประกอบ การทำอาชีพการประมงมีรายได้ที่เพิ่มขึ้นจากการจับทรัพยากรสัตว์น้ำ ซึ่งเป็นสิ่งที่สามารถสะท้อนให้เห็นได้ ถึงความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรสัตว์น้ำ ที่สามารถสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชนในการดำรงชีวิต ในการใช้ จ่ายภายในครอบครัวของตน ทำให้คุณภาพในการดำรงชีวิตของคนในชุมชนดีขึ้น โดยไม่ทำให้ทรัพยากรสัตว์น้ำเกิดความเสื่อมโทรม ทั้งนี้การที่คนในชุมชนรู้จักที่จะฟื้นฟูทรัพยากรสัตว์น้ำ อันจักส่งผลดีต่อคนในชุมชนได้ มีทรัพยากรสัตว์น้ำที่เพิ่มขึ้น และสามารถใช้ประโยชน์จากทรัพยากรสัตว์น้ำที่เพิ่มขึ้น

สรุปได้ว่า การดำเนินงานของสมาคมเรือประมงชายฝั่งคลองนาทับ ในการฟื้นฟูทรัพยากรสัตว์น้ำ ส่งผลทำให้เกิดความยั่งยืนของชุมชนในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรสัตว์น้ำ ทั้งนี้การฟื้นฟูทรัพยากรสัตว์น้ำที่เกิดจากภายในตัวของบุคคลที่เล็งเห็นถึงความสำคัญของทรัพยากรสัตว์น้ำอย่างแท้จริง จักนำไปสู่ความยั่งยืนในระยะยาว ที่ทำให้คุณภาพชีวิตของคนในชุมชนดีขึ้น (ภาพที่ 1)

ภาพที่ 1 การจัดการสมาคมเรือประมงชายฝั่งคลองนาทับกับความมั่นคงทางอาหารสู่ความยั่งยืน
ที่มา : วิเคราะห์ข้อมูลโดยผู้วิจัย (2561)

แนวทางการพัฒนาสมาคมเรือประมงชายฝั่งคลองนาทับสู่ความยั่งยืน

สมาคมเรือประมงชายฝั่งคลองนาทับเกิดจากการรวมตัวของคนในชุมชนที่ประสบกับปัญหาวิกฤตทางด้านทรัพยากรสัตว์น้ำที่มีจำนวนลดลง ส่งผลให้คนในชุมชนได้รับความเดือดร้อน ซึ่งสมาชิกส่วนใหญ่ของสมาคมเรือประมงชายฝั่งคลองนาทับส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพทำการประมงเป็นหลัก ดังนั้นการเกิดปัญหาดังกล่าวนี้ทำให้ได้รับผลกระทบโดยตรงอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ จึงทำให้เกิดการรวมตัวกันเพื่อที่จะหาแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวนี้ให้สามารถใช้ประโยชน์จากทรัพยากรสัตว์น้ำได้อย่างยั่งยืน อันนำไปสู่การก่อตั้งเป็นธนาคารปูม้าซึ่งเป็นแห่งแรกของตำบลนาทับ และเป็นแหล่งเรียนรู้ให้คนในชุมชนได้มาทำความเข้าใจเกี่ยวกับการเพาะฟักสัตว์น้ำอย่างถูกต้องและเกิดการเรียนรู้ในการเพาะฟักสัตว์น้ำอย่างถูกวิธี เพื่อปล่อยคืนสู่ธรรมชาติทดแทนกับสิ่งที่สูญเสียไปของทรัพยากรสัตว์น้ำเป็นการสร้างสมดุลระหว่างทรัพยากรสัตว์น้ำและผู้ใช้ทรัพยากรสัตว์น้ำอย่างสมดุล ส่งผลทำให้คนในชุมชนสามารถใช้ประโยชน์จากทรัพยากรสัตว์น้ำได้อย่างยั่งยืน ไม่เกิดความเสื่อมโทรมของทรัพยากรสัตว์น้ำ อีกทั้งการก่อตั้งธนาคารปูม้าของสมาคมเรือประมงชายฝั่งคลองนาทับ ทำให้เกิดการกระตุ้นให้คนในชุมชนได้มีความสนใจและเล็งเห็นถึงความสำคัญของทรัพยากรสัตว์น้ำ ซึ่งบุคคลเหล่านี้จะเป็นพลังที่สำคัญในการขับเคลื่อน เพื่อฟื้นฟูทรัพยากรสัตว์น้ำให้มีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้น ทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้น และทำให้สถานการณ์ของทรัพยากรสัตว์น้ำดีขึ้นอีกด้วย โดยเกิดจากการร่วมมือ ร่วมใจกันในการแก้ไขปัญหาของคนในชุมชน ทั้งนี้การที่คนในชุมชนได้ร่วมรับรู้ปัญหา และร่วมแก้ไขปัญหามาพร้อม ๆ กัน จะทำให้คนในชุมชนเกิดความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนและเกิดความห่วงหาพันธุทรัพยากรภายในชุมชนของตน

อีกทั้งสมาคมเรือประมงชายฝั่งคลองนาทับได้มีการให้สมาชิกได้มีการเรียนรู้ที่จะพัฒนาประยุกต์ใช้ความรู้ในการเรียนรู้ที่จะเพาะฟักสัตว์น้ำชนิดอื่น ๆ ด้วย ซึ่งเป็นการต่อยอดจากพื้นฐานความรู้เดิมที่เกิดจากการเพาะฟักลูกปูม้า ในการนำความรู้ที่ไปประยุกต์และปรับใช้ในการเพาะฟักพันธุ์สัตว์น้ำชนิดอื่น ๆ ต่อไป เพื่อเป็นการเพิ่มจำนวนของทรัพยากรสัตว์น้ำชนิดอื่น ๆ ด้วย ทั้งนี้การแก้ไขปัญหาของทรัพยากรสัตว์น้ำให้เกิดความยั่งยืนได้ในระยะยาวนั้น ต้องเริ่มต้นมาจากภายในตัวของบุคคลก่อน จึงจะทำให้เกิดความยั่งยืนในระยะยาวได้ มิใช่เพียงทำให้เกิดชั่วคราวและปัญหาก็กกลับมาเป็นแบบเดิมอีกหรืออาจจะเป็นปัญหาที่แย่ลงไปกว่าเดิม การเริ่มต้นจากตัวบุคคลก่อนจึงเป็นการแก้ไขปัญหาอย่างตรงจุด และทำให้บุคคลนั้นเกิดความสมัครใจที่จะทำอย่างจริงจัง ไม่ได้เกิดความการบังคับซึ่งสิ่งนี้จะทำให้การแก้ไขปัญหาไม่เกิดผล ทั้งนี้แม้ว่าการเริ่มแก้ปัญหาที่ตัวบุคคลก่อนอาจจะต้องใช้เวลา เพื่อที่จะทำให้บุคคลนั้นเกิดความเข้าใจ และเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม แต่นั่นก็เป็นการแก้ไขปัญหาที่ทำให้เกิดผลในระยะยาวได้เป็นอย่างดี ช้าหน่อยแต่ก็คุ้มกับผลลัพธ์ที่จะได้ และเป็นแรงผลักดันทำให้เกิดความยั่งยืนในชุมชน อีกทั้งทำให้คนในชุมชนมีการดำรงชีวิตที่ดีขึ้นตามไปด้วย ทั้งนี้ถ้ามีการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐอย่างสม่ำเสมอก็ยิ่งจะทำให้เกิดความยั่งยืนอย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น แต่อย่างไรก็ตามคนในชุมชนจะต้องพึ่งพาตนเองให้ได้ก่อนที่จะพึ่งพาคนอื่นสิ่งนี้สำคัญเป็นอย่างยิ่ง

สรุปได้ว่า การพัฒนาที่ทำให้เกิดความยั่งยืนในระยะยาวได้นั้นต้องเริ่มมาจากตัวบุคคลก่อน ถึงจะทำให้เกิดความยั่งยืนในระยะยาวได้ ถึงแม้ว่าจะต้องใช้เวลาในการที่จะทำให้บุคคลนั้นเกิดการเรียนรู้ เข้าใจ และเกิดการเปลี่ยนแปลงในพฤติกรรม ก็คุ้มค่ากลับสิ่งที่จะได้มา ทั้งนี้ถ้าได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐก็จะทำให้เกิดเป็นความยั่งยืนที่เป็นรูปธรรมมากขึ้น แต่อย่างไรก็ตามคนในชุมชนก็ต้องรู้จักที่จะพึ่งพาตนเองก่อนที่จะพึ่งพาคนอื่น

อภิปรายผล

การศึกษาการจัดการสมาคมเรือประมงชายฝั่งคลองนาทับกับความมั่นคงทางอาหาร ตำบลนาทับ อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา มีข้อค้นพบที่น่าสนใจและควรนำมาอภิปรายผล รายละเอียดมีดังนี้

มุมมองการจัดการกับการบริหารจัดการที่ดี

การจัดการของสมาคมเรือประมงชายฝั่งคลองนาทับทำให้เกิดการดำเนินงานในการฟื้นฟูทรัพยากรสัตว์น้ำอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ การจัดการของสมาคมเรือประมงชายฝั่งคลองนาทับประกอบด้วย ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง การมีส่วนร่วม และสมรรถนะองค์กร เป็นหัวใจสำคัญที่ทำให้สมาคมเรือประมงชายฝั่งคลองนาทับเกิดการขับเคลื่อนในการทำงานและประสบความสำเร็จที่ตั้งไว้ ดังที่ (Na Nongkhai, 2009) อธิบายว่า การจัดการเป็นกระบวนการที่ทำให้องค์กรเกิดการดำเนินงานอย่างเป็นขั้นตอน และทำให้องค์กรประสบความสำเร็จเป็นไปตามวัตถุประสงค์ขององค์กรที่ตั้งไว้ เพื่อให้้องค์กรการดำเนินงานบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลภายใต้เงื่อนไขของสภาพแวดล้อมที่มีความเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ทั้งนี้ความต่อเนื่องของการดำเนินงานของทางสมาคมเรือประมงชายฝั่งคลองนาทับ ทำให้องค์กรสามารถเดินหน้าต่อไปได้อย่างเข้มแข็ง อีกทั้งรูปแบบของการดำเนินงานจะมีความยืดหยุ่นและเป็นไปในลักษณะไม่เป็นทางการมากนัก ทำให้ได้รับความร่วมมือจากสมาชิกเป็นอย่างดี อย่างไรก็ตามสมาคมเรือประมงชายฝั่งคลองนาทับก็ต้องมีการปรับเปลี่ยนและเปลี่ยนแปลงรูปแบบการทำงานอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน สอดคล้องกับ Prasertsri (2011) กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงขององค์กรเป็นสิ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างมาก ต่อองค์กร หากองค์กรหรือหน่วยงานใดไม่ยอมรับต่อการเปลี่ยนแปลงตามสภาพแวดล้อมหรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้น อาจจะทำให้้องค์กรไม่สามารถดำเนินต่อไปได้ ส่งผลทำให้องค์กรนั้นต้องประสบกับความล้มเหลว และไม่สามารถดำเนินงานต่อไปได้อีก และการสื่อสารก็เป็นส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญสำหรับการดำเนินงานของทางสมาคมเรือประมงชายฝั่งคลองนาทับ เพราะจะทำให้การดำเนินงานของคนภายในองค์กรเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และไม่มี ความขัดแย้งกันของคนภายในองค์กร ดังที่ Doherty (2011) กล่าวว่า การสื่อสารในองค์กรก็เป็นเรื่องที่มีความสำคัญเป็นอย่างมาก ในการเปลี่ยนแปลงองค์กร ซึ่งการสื่อสารภายในองค์กรจะสามารถช่วยขับเคลื่อนเปลี่ยนแปลงองค์กรไปในทิศทางที่ดีได้ แม้ว่าจะอยู่ในสถานการณ์ที่มีความกดดันสูงก็สามารถนำพาองค์กรให้อยู่รอดและมีความก้าวหน้าต่อไปได้ อีกทั้งการได้รับความร่วมมือจากคนภายในองค์กรก็ถือเป็นจุดแข็งขององค์กรที่จะช่วยให้องค์กรเข้มแข็งและมีการทำงานอย่างต่อเนื่อง

ทั้งนี้ การจัดการของสมาคมเรือประมงชายฝั่งคลองนาทับจะมีความแตกต่างกับการบริหารจัดการที่ดี โดยการจัดการของสมาคมเรือประมงชายฝั่งคลองนาทับจะเน้นกระบวนการทำงานที่ทำให้เกิดประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลอย่างสูงสุด แต่การบริหารจัดการที่ดีจะเน้นในหลักของการนำคุณธรรมและจริยธรรม มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินการทำงาน ซึ่งการบริหารจัดการที่ดีหรือธรรมาภิบาล 2 คำนี้มีความหมายแบบเดียวกัน สามารถใช้แทนกันได้ แต่ส่วนใหญ่คำที่ใช้ในประเทศไทยมักจะใช้คำว่า ธรรมาภิบาล เช่นเดียวกับ Phonwatthana (2014) กล่าวว่า ธรรมาภิบาล เป็นการปฏิบัติงานโดยจะมุ่งเน้นในเรื่องของคุณธรรมและจริยธรรม เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการต่าง ๆ ให้เป็นไปตามครรลองธรรม และทำให้องค์กรมีการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผล มีความเป็นธรรม สุจริต และโปร่งใส รวมถึงมีการคำนึงการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่มีความเกี่ยวข้องกัน เช่นเดียวกับ (Jansiri, 2012) กล่าวว่า การนำธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการภายในองค์กร จึงเป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการให้เป็นการบริหารจัดการที่ดี และนำไปสู่สังคม

ที่ดี จึงมีการมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมในทุกภาคส่วนภายในองค์กร และสร้างความสัมพันธ์กับหน่วยงานอื่น ๆ ด้วย

อย่างไรก็ตาม การจัดการกับการจัดการที่ดี ถึงแม้จะมีกระบวนการของการทำงานที่แตกต่างกันในการมุ่งเน้นของการดำเนินงาน แต่ก็ยังสังเกตเห็นได้ว่าก็ยังมีส่วนที่เป็นจุดร่วมด้วยกันในเรื่องของการมีส่วนร่วมของการดำเนินงาน เพื่อให้งานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งการดำเนินงานของสมาคมเรือประมงชายฝั่งคลองนาทับจะประสบความสำเร็จไม่ได้ หากขาดความร่วมมือร่วมใจของสมาชิกที่เป็นแรงผลักดันสนับสนุน ให้การดำเนินงานของสมาคมเรือประมงชายฝั่งคลองนาทับประสบความสำเร็จ สอดคล้องกับ Wedchayanon (2009) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของคนภายในองค์กรเพิ่มขึ้น ส่งผลให้การดำเนินการทำงานของคนในองค์กรมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลอย่างสูงสุด และทำให้สมรรถนะองค์กรของสมาคมเรือประมงชายฝั่งคลองนาทับเข้มแข็งขึ้น

มุมมองความมั่นคงของมนุษย์กับความมั่นคงทางอาหาร

การดำเนินงานของสมาคมเรือประมงชายฝั่งคลองนาทับเกิดจากที่คนในชุมชนได้รับความเดือดร้อนของภาวะความเสื่อมโทรมของทรัพยากรสัตว์น้ำอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ จึงมีการรวมตัวกันของคนในชุมชน เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรสัตว์น้ำ ซึ่งถือได้ว่าการรวมตัวกันของคนในชุมชนเป็นการสร้างเสริมพลังให้กับคนในชุมชนในการแก้ไขปัญหาของชุมชน และทำให้เกิดเป็นความมั่นคงของมนุษย์ เช่นเดียวกับ Keizo (cited in Buntham, 2012) กล่าวว่า ความมั่นคงของมนุษย์เป็นหัวใจที่มีความสำคัญในการนำไปใช้เพื่อที่จะเตรียมรับมือกับภัยคุกคามต่าง ๆ ที่เข้ามาส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ในการดำรงชีวิตประจำวัน และศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ เช่นเดียวกับ Suphakham (2016) ความมั่นคงของมนุษย์เป็นสิ่งที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์เป็นอย่างมาก ซึ่งจะเป็นสิ่งที่สร้างบริบทแวดล้อมทางสังคม การเมือง เศรษฐกิจ การทหาร และทางวัฒนธรรม ส่งผลทำให้มนุษย์ดำรงชีวิตได้อย่างปลอดภัย

ทั้งนี้ความมั่นคงของมนุษย์ก็มีความเกี่ยวพันกับความมั่นคงทางอาหาร เนื่องจากอาหารเป็นสิ่งสำคัญในการดำรงชีวิตของมนุษย์ ซึ่งการดำเนินงานของสมาคมเรือประมงชายฝั่งคลองนาทับในการเพาะพักสัตว์น้ำปล่อยคืนสู่ธรรมชาติ เพื่อให้ทรัพยากรสัตว์น้ำมีจำนวนเพิ่มขึ้น อันจะทำให้เกิดความมั่นคงทางอาหารซึ่งเป็นประเด็นที่มีความสำคัญในการดำรงชีวิตของมนุษย์ ดังที่ Food and Agriculture Organization of the united nations (2006) ระบุว่า องค์ประกอบของความมั่นคงทางอาหารแบ่งออกเป็น 4 มิติย่อย ดังนี้ 1 การมีอาหารเพียงพอ 2 การเข้าถึงอาหาร 3 การใช้ประโยชน์จากอาหาร และ 4 เสถียรภาพทางอาหาร ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้มีความสัมพันธ์ต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ ทั้งนี้การดำเนินงานของสมาคมเรือประมงชายฝั่งคลองนาทับที่เกิดจากการรวมตัวกันของคนในชุมชนที่ลุกขึ้นมาทำการฟื้นฟูทรัพยากรสัตว์น้ำ เพื่อให้ทรัพยากรสัตว์น้ำเพิ่มขึ้น ซึ่งชุมชนก็มีสิทธิตามกฎหมายในการจัดการทรัพยากร ดังที่ Anekjumnongporn and Siribanterngsin (2012) กล่าวว่า ชุมชนมีสิทธิในการจัดการทรัพยากร ทั้งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ และที่ไม่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ เพื่อดำรงไว้ในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู ตลอดจนจัดการเพื่อให้ดำรงอยู่อย่างยั่งยืน อีกทั้งสิทธิชุมชนก็เป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยให้ชุมชนมีพลังและความเข้มแข็ง นอกจากนี้การที่คนในชุมชนรวมตัวกันโดยไม่หวังพึ่งหน่วยงานภาครัฐเพียงอย่างเดียวในการแก้ไขปัญหาสถานการณ์สัตว์น้ำซึ่งเป็นแหล่งความมั่นคงอาหารของชุมชนก็เป็นส่วนหนึ่งในการเสริมสร้างจิตสำนึกให้เล็งเห็นถึงความสำคัญของทรัพยากรสัตว์น้ำมากขึ้น แต่ในทางกลับกันหากคนในชุมชนคิดแต่จะหวังพึ่งพาหน่วยงานจากภาครัฐเพียงอย่างเดียว ในการรับผิดชอบแก้ไขปัญหาทรัพยากร

สัตว์น้ำก็อาจจะประสบปัญหาที่หนักขึ้นได้ เนื่องจากหน่วยงานภาครัฐมีข้อจำกัดในการดำเนินงาน จึงเป็นปัญหาและอุปสรรคในการแก้ไขปัญหาทรัพยากรสัตว์น้ำที่ส่งผลต่อความมั่นคงทางอาหารของชุมชน สอดคล้องกับ Narinsin (2014) กล่าวว่า การเสริมสร้างความมั่นคงทางอาหารของหน่วยงานภาครัฐที่มีการทำงานที่มีข้อจำกัดหลายประการ ซึ่งส่งผลให้หน่วยงานภาครัฐต้องใช้ระยะเวลาในการเสริมสร้างความมั่นคงทางอาหารของชุมชน ทั้งนี้หน่วยงานภาครัฐควรมีการสนับสนุนและให้การยอมรับให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของตนเองด้วย เพื่อให้เป็นการแก้ไขปัญหาที่มาจากหลายฝ่ายที่สามารถแก้ไขปัญหาเดียวกันได้อย่างตรงจุด ไม่ใช่เป็นการแก้ไขปัญหาที่มาจากฝ่ายเดียว เพราะนั่นจะเป็นการแก้ไขปัญหาที่ไม่สามารถแก้ไขได้อย่างตรงจุด และอาจจะเกิดปัญหาอย่างอื่นตามมาได้ สอดคล้องกับ Taweewong (2009) กล่าวว่า หน่วยงานภาครัฐจะต้องยอมรับกระบวนการพัฒนาที่มีความแตกต่างหลากหลายแต่มุ่งสู่เป้าหมายเดียวกัน เพราะสิ่งเหล่านี้จะเป็นการส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็งและสามารถจัดการทรัพยากรของชุมชนได้เป็นอย่างดี และเป็นการแบ่งเบาภาระหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐในการพัฒนาประเทศ และการพัฒนาประเทศจะไม่ได้เกิดจากระบบคิดของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งอีกต่อไป ทั้งนี้การดำเนินงานของสมาคมเรือประมงชายฝั่งคลองนาทับ เพื่อแก้ไขปัญหาทรัพยากรสัตว์น้ำ เป็นการดำเนินงานร่วมกันระหว่างชุมชนกับหน่วยงานภาครัฐ และมีการสนับสนุนจากภาคเอกชน ซึ่งผลลัพธ์ที่ได้จากการดำเนินงานสามารถทำให้ทรัพยากรสัตว์น้ำเพิ่มขึ้น อันเป็นการเพิ่มความมั่นคงทางอาหารให้กับชุมชน

อย่างไรก็ตาม ความมั่นคงของมนุษย์กับความมั่นคงทางอาหาร เป็นสิ่งที่มีความเชื่อมโยงกัน เนื่องจากมนุษย์ทุกคนต้องการความมั่นคงในการดำรงชีวิต และต่อสู้ดิ้นรนเพื่อให้ได้มา ทั้งนี้ความมั่นคงทางอาหารก็เป็นสิ่งหนึ่งที่มีความสำคัญของมนุษย์ในการดำรงชีวิต เพราะมนุษย์ทุกคนต่างก็ต้องการอาหาร เพื่อให้สามารถมีชีวิตอยู่ได้ ดังนั้นการดำเนินงานของสมาคมเรือประมงชายฝั่งคลองนาทับในการฟื้นฟูทรัพยากรสัตว์น้ำที่เป็นแหล่งอาหารของคนในชุมชน ทำให้เกิดความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรสัตว์น้ำได้ อันจักนำไปสู่ความมั่นคงทางอาหารและทำให้เกิดความมั่นคงของมนุษย์

มุมมองการพัฒนาที่ยั่งยืนกับความยั่งยืน

การพัฒนาที่ยั่งยืนของสมาคมเรือประมงชายฝั่งคลองนาทับมีกระบวนการจัดการในการดำเนินงานที่จะฟื้นฟูทรัพยากรสัตว์น้ำ อันประกอบด้วย ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงจะกำหนดทิศทางในการดำเนินการทำงานเป็นหลัก การมีส่วนร่วมเป็นกำลังที่สำคัญในการสนับสนุนในการดำเนินงาน และสมรรถนะองค์การจะขับเคลื่อนสมาคมเรือประมงชายฝั่งคลองนาทับให้เกิดการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง จนเกิดผลลัพธ์เป็นความยั่งยืนของชุมชน สอดคล้องกับ Diesendorf (1999) อธิบายว่า ความยั่งยืนเป็นเป้าหมายสูงสุดของการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งการพัฒนาที่ยั่งยืน ประกอบด้วย การพัฒนาเศรษฐกิจและการพัฒนาสังคม และการเสริมสร้างสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติและที่อยู่ดีมีสุข ทั้งนี้การดำเนินงานของสมาคมเรือประมงชายฝั่งคลองนาทับได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการพัฒนาร่วมกันฟื้นฟูทรัพยากรสัตว์น้ำให้สถานการณ์ดีขึ้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้ทำให้การดำเนินงานของสมาคมเรือประมงชายฝั่งคลองนาทับประสบความสำเร็จมากขึ้น สอดคล้องกับ Nasuchon and Charles (2010) หากหน่วยงานภาครัฐละเลยไม่ใส่ใจกับปัญหาของชุมชน และชุมชนเองก็ขาดความรู้ในการจัดการกับปัญหา ทั้งนี้ก็ไม่สามารถที่จะแก้ปัญหาได้ แต่ถ้าหากทั้ง 2 ฝ่ายระหว่างหน่วยงานภาครัฐและชุมชนร่วมมือกัน ก็จะสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างราบรื่น เช่นเดียวกับ Bennett and Dearden (2014) การดำเนินงานร่วมกันของหน่วยงานภาครัฐ ภาค

เอกชน และชุมชน ช่วยกันแก้ไขปัญหาทรัพยากรก็จะสามารถแก้ไขปัญหาทรัพยากรได้อย่างระยะยาว ขณะที่ Maket (2016) กล่าวว่า การพัฒนาที่ยั่งยืนในการดำเนินการพัฒนาจะต้องคำนึงถึงคนรุ่นหลัง ที่จะต้องผ่านกระบวนการของการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งคนในชุมชนให้ความร่วมมือ ร่วมใจในการพัฒนาที่ยั่งยืนเพื่อให้เกิดความยั่งยืน ซึ่งการพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นส่วนที่มีความสำคัญที่ทำให้เกิดความยั่งยืนที่เป็นเป้าหมายสูงสุดของสมาคมเรือประมงชายฝั่งคลองนาทับ เพราะหากขาดกระบวนการในการดำเนินงานในการพัฒนาที่ยั่งยืนของสมาคมเรือประมงชายฝั่งคลองนาทับก็จะไม่ส่งผลทำให้เกิดความยั่งยืนของทรัพยากรสัตว์น้ำภายในชุมชน ที่มาจากความร่วมมือ ร่วมใจ ในการฟื้นฟูทรัพยากรสัตว์น้ำของชุมชน

อย่างไรก็ตาม การพัฒนาที่ยั่งยืนกับความยั่งยืน เป็นสิ่งที่มีความเชื่อมโยงถึงกันซึ่งการแก้ไขปัญหาทรัพยากรสัตว์น้ำของการดำเนินงาน โดยสมาคมเรือประมงชายฝั่งคลองนาทับที่มีการกระตุ้นให้คนในชุมชนได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของทรัพยากรสัตว์น้ำ ให้ทำการเพาะพักสัตว์น้ำและปล่อยคืนสู่ธรรมชาติเป็นกระบวนการของการพัฒนาที่ยั่งยืนที่จักนำไปสู่ความยั่งยืนของคนในชุมชนได้เป็นอย่างดี

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การรวมตัวของคนในชุมชนเป็นสมาคมเรือประมงชายฝั่งคลองนาทับที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการการดำเนินงานเพื่อฟื้นฟูทรัพยากรสัตว์น้ำ ส่งผลให้เกิดความมั่นคงทางอาหาร และเกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนของชุมชน อันนำไปสู่ความยั่งยืนของชุมชน ที่มีความสัมพันธ์ 3 ด้าน ดังนี้ ด้านสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรสัตว์น้ำมีความอุดมสมบูรณ์ ด้านเศรษฐกิจ คนในชุมชนสามารถใช้ประโยชน์จากทรัพยากรสัตว์น้ำตามที่ต้องการในการนำไปบริโภคหรือนำไปค้าขาย เพื่อเป็นการสร้างรายได้ให้เกิดขึ้นกับตนเองและครอบครัว และด้านสังคม คนในชุมชนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน พึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข

สรุป

การจัดการของสมาคมเรือประมงชายฝั่งคลองนาทับที่มีการดำเนินงานเป็น 3 ส่วนหลัก คือ ภาวะผู้นำที่เป็นแกนหลักในการกำหนดทิศทางเป้าหมายขององค์กร และการมีส่วนร่วมของสมาชิกที่เป็นแรงสนับสนุนให้องค์กรเกิดการดำเนินงาน อีกทั้งสมรรถนะขององค์กรที่ขับเคลื่อนทำให้้องค์การเกิดการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้การดำเนินงานของสมาคมเรือประมงชายฝั่งคลองนาทับในการฟื้นฟูทรัพยากรสัตว์น้ำ ส่งผลทำให้เกิดความมั่นคงทางอาหารที่ทำให้ชีวิตของคนในชุมชนดีขึ้น และยังคงรักษาวิถีชีวิตภูมิปัญญาของชุมชนในการประกอบอาชีพของชาวประมงต่อไป อันจักนำไปสู่ความยั่งยืนของคนในชุมชนให้มีชีวิตที่อยู่ดีมีสุขมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยครั้งนี้ หน่วยงานภาครัฐควรเข้ามาให้การสนับสนุนและมีการลงสำรวจพื้นที่อย่างจริงจังเพื่อกำหนดนโยบายการฟื้นฟูทรัพยากรสัตว์น้ำที่สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างตรงจุดมากยิ่งขึ้น และสอดคล้องต่อวิถีชีวิตของคนในพื้นที่ได้เป็นอย่างดี

สำหรับข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา ควรศึกษา การสร้างความเข้มแข็งในการมีส่วนร่วมจัดการทรัพยากรธรรมชาติของชุมชนได้เสียฝ่ายต่าง ๆ ในชุมชน ที่อาจพัฒนาไปเป็นความร่วมมือกับรัฐ เพื่อการจัดการทรัพยากรร่วมกันในรูปแบบต่าง ๆ ต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการได้รับทุนผลการเรียนดีเด่น ขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
สงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่

References

- Anekjumnongporn, Pongsawek. and Siribanterngsin, Nawaporn. (2012). Community Rights to Solve the Problem of Inequality in Thai Society (สิทธิชุมชนกับการแก้ปัญหาคความเหลื่อมล้ำในสังคมไทย). **Executive Journal**, 32(1): 183-189.
- Auareesuksakun, Arunrung. and Chuntuk, Teerawat. (2016). Transformational Leadership: Changing Challenges to Achieve Organization Sustainability (ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง: เปลี่ยนความท้าทายมุ่งสู่ความสำเร็จขององค์กรอย่างยั่งยืน). **Veridian E-Journal, Silpakorn University**, 9(1): 845-860.
- Bank of Thailand. (2016). **Fishery production in the Southern part (ผลผลิตประมงในภาคใต้)**. [Online]. Retrieved May 15, 2018 from <http://www2.bot.or.th>
- Bendem-Ahlee, Sawarin. and Parinyasutinun, Utai. (2012). Human way of life and the way of life of people along Na Thap Canal, Na Thap Sub-district, Chana District, Songkhla Province (วิถีคนและวิถีคลองนาทับ ตำบลนาทับ อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา). **Journal of Humanities and Social Sciences**, 4(8): 129-139.
- Bennett and Dearden. (2014). Why local people do not support conservation: Community perceptions of marine protected area livelihood impacts, governance and management in Thailand. **Journal of Marine Policy**, 44: 107-116. [Online]. Retrieved May 15, 2018 from <https://www.sciencedirect.com>
- Buntham, Natthida. (2012). **Human security (ความมั่นคงของมนุษย์)**. Bangkok: Square Print 93.
- Bureekul, Tawinwadee. (2008). **Participation: concept, theory, and process. (การมีส่วนร่วม: แนวคิด ทฤษฎีและกระบวนการ)**. Bangkok: King Prajadhipok's Institute.
- Chai-umporn, Supanee., & Rungmaungthong, Vilailak. (2014). Food concepts: Challenges to government policy on human food (แนวคิดว่าด้วยเรื่องอาหาร...ความท้าทายต่อนโยบายด้านอาหารมนุษย์ของรัฐ). **Journal of Social Development**, 16(2): 103-117.
- Chanyachailert, Thasina., Satchawatcharaphong, Suntharin. and Michai, Traipop. (2012). **From nutritional bases to sweet, fatty, and salty labels (จากพื้นฐานโภชนาการสู่ฉลากหวาน มัน เค็ม)**. Bangkok: Thai Dietetic Association and Food Industry Group, the Federation of Thai Industries.
- Diesendorf. (1999). **Sustainability and Sustainable Development**. [Online]. Retrieved March 30, 2018 from <http://markdiesendorf.com>
- Doherty, Wanawan. (2011). Communication for Organizational Changes (การสื่อสารเพื่อการเปลี่ยนแปลงองค์กร). **Naresuan University Journal**, 19 (3): 1-8.
- Food and Agriculture Organization of the united nations. (2006). **food security**. [Online]. Retrieved March 30, 2018 from <http://www.fao.org>

- Information Technology Office, Department of Customs. (2016). **Top export values**. Retrieved March 30, 2018 from <http://dataservices.mof.go.th>
- Intarapoom, lit., Srisompun, Orawan., & Sinsiri, Narit. (2016). The ASEAN and food security (ภูมิภาคอาเซียนกับความมั่นคงทางอาหาร). **Khon Kaen Agriculture Journal**, 44(1): 191-200.
- Jansiri, Nantida. (2012). Governance: Contexts and approaches in public administration (ธรรมาภิบาล: บริบทและมุมมองด้านการบริหารรัฐกิจ). **Walailak Journal of Social Sciences**, 7(7): 125-145.
- Maket, Wongtrakoon. (2016). Guarantees of food security in the community: A case study of Pa Trong community, Mueang District, Prachinburi Province (การสร้างการประกันความมั่นคงทางอาหารในระดับชุมชน: กรณีศึกษาชุมชนป่าตอง อำเภอเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี). **Research and Development Journal, Loei Rajabhat University**, 11(38): 67-85.
- Na Nongkhai, Surachart. (2009). Differences between administration and management (ความแตกต่างระหว่างการบริหารกับการจัดการ). **Journal of Public Health Administration**, 14(1): 58-62.
- Narinsin, Sirinthip. (2014). ASEAN food security cooperation (ความร่วมมือด้านความมั่นคงทางอาหารอาเซียน). **Journal of politics, administration and law**, 6(3): 443-469.
- Nasuchon and Charles. (2010). Community involvement in fisheries management: Experiences in the Gulf of Thailand countries. **Marine Policy**, 34: 163-168. [Online]. Retrieved May 15, 2018 from <https://www.sciencedirect.com>
- Phonwatthana, Ladda. (2014). Good governance and university administration (ธรรมาภิบาลกับการบริหารมหาวิทยาลัย). **Journal of Educational Administration, Burapha University**, 8(2): 16-27.
- Phromsri, Chaisate. (2010). Crisis management (การบริหารวิกฤตการณ์). **Journal of Humanities and Social Sciences, Surat Thain Rajabhat University**, 2(1): 41-54.
- Prasertsri, Rangsun. (2011). Innovation and Organization Change (นวัตกรรมและการเปลี่ยนแปลงในองค์กร). **Journal of Administrative and Management Innovation**, 1(1): 23-30.
- Suphakham, Rangsan. (2016). Human security and ASEAN: Public diplomacy, the ASEAN way and its identity gap (ความมั่นคงมนุษย์กับอาเซียน: การทูตสาธารณะ วิถีอาเซียนกับช่องว่างทางอัตลักษณ์). **Journal of East Asian Studies Center**, 16(1): 60-86.
- Taweewong, Nusajee. (2009). **Community Rights (สิทธิชุมชน)**. Bangkok: Sustainable Development Foundation.
- Wedchayanon, Nisadarn. (2009). The Study of Comparing the Difference in the Application of Competency Model between Public and Private Organizations (การศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างของการนำเอากรอบสมรรถนะมาใช้ในองค์กรภาครัฐและภาคเอกชนของไทย). **NIDA Development Journal**, 49(1): 67-100.
- Yodsurang, Supatra. (2017). Research: Community about community development (ปริญญานิพนธ์วิจัย: ชุมชนเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน). **Journal of Public Administration**, 15(1): 105-113.

Yourapratom, Anantachai., Kittisuntrakul, Charatwan., Bunchavachirachai, Witchapol., Vitthayathavorn, Saowaporn. Santhayati, Nareerat. & Tipayanon, Jiwatsa. (2014). **Sustainable Development** (ไขความหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน). Nonthaburi: Vanida publishing.